

NÉPNÉVELŐ

NEVELÉS- ÉS OKTATÁSÜGYI LAP

A MAGYARORSZÁGI LATIN ÉS GÖRÖG SZERTARTÁSÚ KATHOLIKUS NÉPOKTATÁSI INTÉZETEK SZÁYARA

Kiadja a **SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT** Budapesten.

Megjelenik minden vasárnap egyívnyi terjedelemben.

Megkapja e lapot minden kath. nép-oktatási intézet egy példányban ingyen.

Előfizetési ár: egész évre kor. 6 —.

Kéziratokat nem küldünk vissza.

Szerkesztőség és Kiadóhivatal

BUDAPEST,

Szentkirályi-utca 28b. sz. a.

(SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT)

A hirdetések árszabálya:

A pályázati hirdetéseknek minden egyes szótért minden közlés után 6 fillér (3 krajczár) fizetendő

Egyéb hirdetéseknek:

egész oldal ... kor. 32. — negyed oldal ... kor. 8. — fel oldal ... » 16. — nyolcad oldal » 4. —

A díjak előre beküldendők a Szent-István-Társulathoz.

A Tanítók Évkönyve és a kath. tanítók. A kath. tanítóság köréből hozzánk intézett számos óhajra elhatároztuk, hogy a *Wohl-muth Ernő* szerkesztette *Tanítók Évkönyvének* megszerzését a tanítóság legszélesebb rétegei számára is lehetővé tesszük. E célból mind-ama tanítóknak és tanítónőknek, kik tankönyvrendelésük alkalmából ily óhajításukat kifejezik, *szívesen küldünk egy tiszteletpéldányt az évkönyvből.* Eme kedvezményben részesítjük azon tanítókat is, akik tankönyvszükségletüket ugyan máshol szerzik be, de igazolják, hogy a *vezetésük alatt álló iskolában a Szent-István-Társulat kiadványait használják.* Az évkönyv ára mások részére 1 kor.

A Szent-István-Társulat.

Samassa bíboros-érsek

Az egri érseki egyházmegye ritka szép ünnepséget ül: főpásztor, *Samassa József* bíboros-érsek, aki immár 35 éve kormányozza a Szentlélek kegyelméből az egyházmegyét, most töltötte be 80-ik életévét. Valóban, ritka isteni kegyelem a 80 évet oly testi és lelki erővel megélni, amint azt a bíboros-érsek megérte. Nemcsak egyházmegyéje, hanem az egész keresztény magyar társadalom hálával tekint ezért az Égre és megkülönböztetett szeretettel hódol az ősz bíboros főpásztor személyének. Templomokban Te Deumot énekel a nép, az iskolákban ártatlan gyermeki szívek ünnepeleik a jó-ságos, a szerető egyházfejedelmet, az egyházmegye első papját, első tanítóját.

Az egyházmegye hódoló tiszteletét, örömeit és üdvözlését *Begorosevich* Róbert püspök, nagyprépost tolmácsolta. A kegyelet és tisztelet szá-

vaira a bíboros-érsek gyönyörű beszéddel felelt, melynek egyes megkapó gondolatait ideiktatjuk, hogy olvasóink lelkét is foglalkoztassák és átjárják azoknak igazságai:

Az egyház mai helyzetéről szólva ezeket mondja: S valóban nem tagadhatni, hogy helyzete nagyon hasonlít a két szikla közé került hajósokéhoz: itt szánakoznak fölötte, amott vadolják, sőt fenyegetik: egyik lelkét tart neki, másik mutogatják az utat, melyet követnie kellene.

Sajátságos, de nem új látvány. Mindenütt meg-ujul, ahol az egyházat pusztán emberi műnek és nem isteni intézménynek tekintik. Valamennyien az egyház fölötti gondoskodással megbízott ügyvédnek hiszik magukat. Az egyház tanait érintő kérdéseket szenvedélyes vitaközlésükbe belevonva, mindent kezdeményeznek, minden fölött követelőző önhittséggel döntenek, ők szabják meg a követendő utat, ők határoznak afölött, mi kell vagy nem kell és véleményeket mint törvényt kürtölik ki. Minden illetékeség és előkészültség nélkül a vallásnak bírójává tevén magukat, dőlősből elbizakodással fejtegetik az egyház dogmáit, jogait, tevékenységét, szervezetét.

Ezen fejtegetésekben, nehogy megtévesszenek, vagy csalódásba ejtsenek, nyomozni kell, miként vegyül az érdekek az elvont elméletbe, a szenvedély a tudományos nézetekbe; nyomozni kell az egyéni vélemények tulságaiból eredő ellenmondásokat és a főlészre hozott javításokat, melyeket egy pillanatra támaszt bizonyos szellemek türelmetlensége, akik előtt minden, ami egy napnál tovább tart, türelmetlen s akik csak előre kapaszkodva tudnak megélni.

Hogy pedig véleményeiknek súlyt, terveiknek hitelt szerezzenek, tisztelt neveket és tekintélyeket minduntalan kétes világításba állítanak. És ha céljuk úgy kívánja, bevádolják a közvélemény előtt mindazokat, akik velük együtt nem éreznek; ezek véleményeit nevetségessé és gyűlöletessé tevé, az erkölcsi erőszak egy nemét gyakorolják.

Emellett fölidézük és szítják a pápátvar tüzét, *gyerekes zajt ütnek oly kérdéseknél, melyeknek sem erkölcsi okait, sem azok védőerejét fölfogni nem képesek; s ekként a viszály és gyűlölet magvait oktatulul hintve el, meggyengítik azon egység szellemét, melyben a nemzet ereje áll.*

Az egyház nem ijed meg az ellene támasztott háborútól. A harcokban növekedve érzi erejének

ritani — ellenségeinek gyengeséget. Ő helesz erejét a kultúrárokban leli s diósősegeinek megújulását a megdortatások és szegénység között. Ő az üldözések bizében edződött, a szenvedések kínjai között erősödött és az, ami elleneinek számításában és vágyában az egyházat, Istennek eme művét megsemmisítőül látják, növeli az ő erejét és teszi őt győzelmesre.

Bármily hatalmasak legyenek az ellene támadt nepek vagy fejedelmek, ő nem aggódik. Országok romlanak romokba, nepek pusztulnak el, alkotmányokat, mintegy gúnyjátékot úgyve, föltorgatják a nemzetek: mindazon válságok és romok közt, örök szilárd sziklára építve megingathatatlanul emelkedik ki Krisztus egyháza. Et portae inferi non praevalent adversus eam.

Az ő hosszabbítsa: műközoni ellenségeit; diadala tudéni őket.

Majd ezt a kérdést teszi föl: De vajon az egyház élet-e veszély a társadalomra, amely mikor Európát a keresztény műveltség pályájára vezette, egyszerűen ki nem számítható haladás ösvényére fordult; mely nemzetünket a nagy keresztény családba beolvastva, hogy a hánok és avarok sorsával sirba ne szálljon, megörizte; nemzeti föllete fölött virrasztva alkotmányának alapjait fejlesztette; szülőke volt annak, hogy magyar népünk némes-ak főmaradt, de az európai többi nepeknek a polgári szabadság országerősztény műveltség megmentésében védhástól szolgálhatott, s e kettős tőron velük versenyezhetett. Ezek után lelkes, buzdító szavakkal szól papjainak. Az egyház ellenségeinek ezt mondja:

Heldtlennek lenni nem öény; a történelem lapjait írni nem tudomány; a hit alapjait ellőkn, nem haladás.

Szavait így végzi: Mi szeretjük e hazát és a nemzetet, letük és boldogságukért fölbuzdul szívünk, minden igyekezetünk, minden lépésünk oda irányul, munkásságunkban épp úgy, mint az Úr oltára előtti mádságunkban; hogy a Mindenható Isten örködjék szemmel halalmávkul az amyszor nyilván megvédett néles hazánk és nemzetünk fölött!

A híboros-érsék beszéde, mely hatást keltett az előtte tisztelgők lelkeiben, ezt írják a hírförások. Mi ezt elhisszük, mert csak e néhány mondat is, amit közöltünk, a fényes elme oly messze világító igazságai, hogy azokat szívünkbe vesve nagyobb önérzettel, erősebb elhatározással, kitartóbb munkával követhetjük a legnagyobb tanító, Krisztus eszméjét a kath. magyar iskola megszentelt falai között, hogy az Egyháznak és a hazának hű, önérzetes, bátor, munkás polgárokat neveljünk. *Ember Károly.*

E mozgalom eredménye kétes!

Ha szél nem fúj, a falevél pihen, a víz teteje tükörsima; ha a beesukott ajtót ki nem nyitom, a szobában maradok; botor ember az, aki az ablaktáblát csak azért töri ki, hogy inkább ott menjen ki, semhogy az ajtót kinyissa.

Visszont... Miről is van szó?

Jo ideje már annak, hogy tanítógyűléseink tárgysorozatában állandóan ott szerepel egy tétel: *A tanítói nyugdijtvörvény reviziója.* Itt

minden képzelt és valódi sérelemre nem terek ki; nincs okom, sem helyem.

Csak egyet tárgyalok közülök.

«Helyes volna oly mozgalmat indítani, hogy a tanítói nyugdíjalapnál biztosíthassák a kántortanítók kántori fizetésüket, amit a törvény a tanítói nyugdíjigényt kiterő fizetésbe be nem számít.

Vagyis más szavakkal ez annyit jelent, hogy ha van egy kántortanítónak — mondjuk — 1800 korona összes jövedelme, az a kántortanító ne egyezer koronás alapon, hanem az összes, mindkét hivatala után járó jövedelmi alapon legyen felveve a *tanítói nyugdíjintézetbe.*

Disztíngváljunk!

A kántortanítóság kettős hivatal.

Ő sokszor alkalmazottja az államnak és külön az egyháznak (állami tanító); néha alkalmazottja a községnek — mint tanító — és az egyháznak — mint kántor; igen sokszor hivatalnoka csak az egyháznak, mint kántora, mint tanítója.

Legyen bármily jellegű az iskolafentartó, mint tanító köteles belépni az *Országos tanítói nyugdíjgyűlésbe.*

Erre törvény kötelezi; eme törvénynek végrehajtója pedig mindig az illető kormány.

Tehát: törvény — állam — ennek megbízottja a kormány.

Világos, hogy itt az állam a tanító nyugdíjáról országos törvények alapján rendelkezik.

Neki másik hivatala a kántorság. Emé minőségében tehát alkalmazottja az egyháznak.

Tehát ebből önként következik, hogy kántori jövedelme után — ha nyugdíj illeti meg — az egyháznak kötelessége gondoskodni.

Az iparos fizeti az alkalmazottjai után járó betegsegélyző illetéket; a gőzmalmosok szinten ugyanígy; szakasztott eképen a csepőlepteulajdonosok.

Mi címen gondoskodjek az állam annak a kántornak a nyugdíjáról, mikor az nem az ő hivatalnoka.

Ne hozza azt fel ellenérvül senki, hogy ugyanily eszjárás mellett akkor a katolikus tanító sem az államé, tehát annak a nyugdíjáról sem gondoskodjek.

Bocsánat, a kifogás sántít.

A tanítás-nevelés ügye nemcsak egyházi, hanem országos ügy; mikor iskoláról van szó, akkor az államnak éppannyi kötelességei vannak, mint az egyháznak, ha nem több.

Amde mi köze az államnak az orgonáláshoz, a temetéshez, általában a kántori dolgokhoz, tehát egészben a kántorhoz.

Semmi.

Tehát akkor mi címen, mily joggal indítsunk mi oly mozgalmat, melynek eredményeként azt kívánjuk, hogy az állam számítsa bele a kántori jövedelmét a tanítói nyugdíjba *egészen.*

Van itt a dolognak másik oldala is.

Most olyan kormányzati irány uralkodik hazánkban, mely irány az egyházzal és az egy-

hazhoz tartozó ügyekkel szemben nem hogy radikális volna, de eléggé méltányos.

Ennek mi természetesen nagyon örülünk.

De ki biztosít bennünket arról, hogy ez mindig így lesz.

Hatha jön egy olyan irány, mely az egyházzal és a hozzá tartozó dolgokkal szemben *minden* lesz, csak jóakarati nem.

Még ennél is tovább megyek.

Felteszem, hogy az állam vállalkoznak kívánságunk teljesítésére.

Igen ám, de vannak tisztán kántorok is; ezek nyugdíjáról már csakugyan nem gondoskodhatik az állam; pedig ez esetben már igazán jogosan követelhetnők, hogy ha a kántortanító kántori fizetése után nyugdíjilletékes, akkor ő is az legyen.

A kántor és kántortanító uraknak meg van az alkalom arra, hogy kívánságuk teljesedjék, csak *akarátuk* is legyen hozzá.

Szokoly István kartársam tiszteletreméltó iparkodást fejt ki ez ügyben részóta; esekélységem hozzácsatlakozott a «Kántor Ujsággal»; tessék mellénk állani, akkor meg lesz a *siker*.

Ha hozzánk szegődik a kántortanító urak megfelelő csapata, akkor Szokoly bead egy memorandumot a «Kath. Tanügyi Tanácshoz», az tárgyalja, azután felterjeszti a nagymélt. magyar püspöki karhoz.

Ezután már csak két változat lehetséges.

A nagym. püspöki kar vagy figyelembe veszi kérésünket, vagy nem.

Szerintem ez utóbbi teljesen kizárt dolog, mivel nem volna rá ok.

A többi már ezután csak részletkérdés.

Az alapszabálytervezet is készen van.

A visszautasítás már csak azért sem lehetséges, mert hiszen pár egyházmegyében eddig is van kántori nyugdíjintézet.

Az már azután igen furesza színben tüntetné fel a kartársi szeretetet, egyetértést, ha ezek soraimra így felelnének: *Nekünk már van, a többi töröljék magával!*

Akkor ugyan szépen festenek!

Tehát ez a mód arra, hogy a kántortanító urak kántori jövedelmük után nyugdíjképesek legyenek.

A többi csak látszat, tévedés.

Azért mondom, hogy az ajánlott mozgalom eredménye kétes, az érte elkövetett munka, erőpazarlás, hasztalan erőkifejtés, meddő. Sokkal helyesebb mód az, amit mi ajánlunk már két év óta e lapok hasábjain is; így eredményt érünk el, másképp *nem*.

Jászdózsa. Réffy Lajos.

HIVATALOS KÖZLÉSEK.

Ujabb tankönyvengedélyezés. Fonyó Pál «A katolikus szertartások elemei» című könyvét népiskolák számára a kath. tankönyvbíráló bizottság bírálóinak egybehangzó véleménye alapján 31/1908 sz. a engedélyezte. Az Orsz. Kath. Tankönyvbíráló Bizottság elnöksége.

A katolikus egyházi és iskolai javak biztosítása. (Kivonat *István Vilmos* szombathelyi püspök úr ömelt. 8. sz. körleveléből.) Az Orsz. Kath. Magyar Iskolaegyesület ügyvezető igazgatósága, hogy céljainak megvalósítására, tekintélyesebb erőforrásokról gondoskodjék, a «Gazdák Biztosító Szövetkező»-vel oly értelmű szerződést kötött, hogy az iskolaegyesület irodája vállalkozik az ország területén lévő s a kath. egyház érdekei szolgálatában álló objektumok, valamint lelkes világi tagok tűz, jég és életbiztosításainak közvetítésére. Midőn ezt tudomásukra hozom, egyúttal az egyesület ezen vállalkozását a fenti okokra való tekintettel a legmelegebb felkarolásra ajánlom s az alábbiakban közlöm azon módokat is, amelyekkel az iskolaegyesület e nagyobb arányú vállalkozását lebonyolítani óhajtja, megjegyezvén, hogy a részletek tekintetében az Orsz. Kath. Magyar Iskolaegyesület központi irodája (Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 28/a sz.) bárkinek készséggel áll rendelkezésére: 1. A biztosítási ügy lebonyolítását az iskolaegyesület szervezetéből kiküldött, illetőleg felkért képviselők teljesítik, kik erre nézve a Gazdák Biztosító Szövetkezőtől nyerik a hivatalos felhatalmazást és ezzel és ezen intézkedés által teljesen beillesztetnek az említett intézet képviselői szervezetébe; e végből az egyházmegyei főtanfelügyelőség, mint az iskolaegyesület egyházmegyei körének természetes elnök, a szombathelyi egyházmegyei kört megalakítja és a megalakítás után a tűz-, jég- és életbiztosításokat a központi irodával intéző képviselőt kiküldi, megnevezi és ezt az Orsz. Kath. Magyar Iskolaegyesület központi irodájának bejelenti. Az iskolaegyesület egyházmegyei körének szervezetét az alapszabály 16. és 20. §-a részletesen előírja. 2. A főtisztelendő plébános urak — legkönnyebben az iskolaszékek egyetértve — saját hitközségükben alakítják meg a plébánia csoportot és annak megalakítását a mellékelt ívek egyiken az egyházmegyei kör elnökének, az egyházmegyei főtanfelügyelőségnek, a másikon az iskolaegyesület központi irodájának bejelenik. Ugyanakkor jelölje ki minden csoport azt a tagot, akit a tűz-, jég- és életbiztosítási ügyetek képviselői teendőinek ellátásával megbízandóknak, illetőleg kinevezendőknak tart és a megbízotról jelentését terjessze be az iskolaegyesület központi irodájának. Az iskolaegyesület plébániai csoportjainak szervezetét az alapszabály 12. és 15. §-a részletesen előírja. 3. Ehhez képest a jelenleg érvényben levő templomi és iskolai lakásoknak biztosítási kötvényei haladéktalanul az Orsz. Kath. Magyar Iskolaegyesület biztosításokat közvetítő központi irodájának küldendők. 4. Az ezidőszerint nem biztosított egyházi és iskolai épületek és objektumok is haladéktalanul ugyanazon irodának lesznek bejelentendők. Ez ügyben tudnivalókat csak az képez, hogy a biztosítás alá veendő épület tulajdonképpen lakó, vagy más célokat szolgál-e, mely összegre biztosítandó, mely tető alatt áll, mely községben és vármegyében van. Esetleg felajánlandó jégbiztosításoknál bejelentendő a termény, a biztosítandó összeg, a község, amelynek határában van. Ezen bejelentésekkel szemben az Orsz. Kath. Magyar Iskolaegyesület biztosításokat közvetítő központi irodája bejelentés beérkezése napján déli 12 órától kezdve a Gazdák Biztosító Szövetkező által érvényes biztosításba helyezett a biztosítandó épületet, avagy terményt; a szükséges részletek beszerzéséről, valamint a kötvény kézbesítéséről azután időközben gondoskodik. Szombathely, 1908. aug. 14-én. Vilmos s. k., püspök.

EGYESÜLETI ÉLET.

Tanitógyűlés. A téthi esp. kerület tanítószáka szept. 14-én tartotta őszi körülését. Kovács Lajos gyomórcsi esperes-plébános magasan szárnyaló, tartalmas beszéddel nyitotta meg az ülést, melynek napirendjén érdemes dolgok szerepeltek. Élénk diskussziót provokált a gyermekek koreszmázása ellen indított akció eredménytelenségéről szóló jelentés. Szomorúan állapították meg, hogy a körnek a vármegyéhez intézett fóriratai kellő eredménnyel nem végződtek az intéző körök indolenciája

miatt. A kör lelkiismerete nyugodt, kötelességét e téren is megtette. *Vasvári István* bodonhelyi kántortanító a *hasznos érzés fejlesztéséről* értekezett. *Tóth Lajos* árpási kántortanító pedig a *levegőről* tartott gyakorlati előadást. Mindkettőnek jegyzőkönyvileg mondtak köszönetet és elismerést. A tavaszi körgyűlés tárgysorozatának megállapítása után kedves és értékes meglepetésben részesültek a tagok. Az *ügybizottság* elnöke minden egyes jelenlévő tanítónak ajándékkul adott egy példány *Szent-István-Társulat* *Wohlmuth-féle Tanítók Évkönyvet*. Az elnök úr eme szep tettéért *Nemes Ignác* elnök, *Wéhi kántortanító* mondott köszönetet. Ezzel a gyűlés az elnök életével és a Hymnus hangjai mellett véget ért.

Tanító gyűlés. A Dunaszerdahelyi róm. kath. Tanító-egyesület évi rendes közgyűlését szept. hó 24-én a dunaszerdahelyi róm. kath. iskolában tartotta meg. A tárgysorozat főbb pontja volt: Szentmise 9 órakor. Pápai Hymnus. Énekeltek az egyesület tagjai. X. Pius. *Irtó Péter* és *Norbert*. Szavalták: *Jakabcs Sándor*. Elnöki megnyitott mondott *Glöckel Ignác*. Azután felolvastatták a körlevelek és a bíráló választmány tett jelentést. Ezt követte a pályadíjat nyert munkák felolvasása. Végül a Hymnus énekeltek.

Meghívó. A sárvárkarádi egyh. ker. róm. kath. néptanítóegyesület rendes őszi körgyűlését f. évi okt. 8-án Tabon a róm. kath. elemi iskolában fogja megtartani, melyre az egyesület rendes, tiszteletbeli, pártoló tagjai s a nagyérdemű tanúgy barátok tisztelettel meghívotnak. Tárgysorozat: Reggeli 1/2 órakor szentmise. Elnöki megnyitó beszéd. A *trinitásról* c. alap díjainak s a tagsági díjaknak beszédese. A Veszprémben építendő Tanítók házára adományok átvétele. *Happ József* karádi osztálytanító gyakorlati tanítást tart. *Fülöp János* nágoesi osztálytanító felolvasást tart. Elnöki jelentés. Indítványok, dolgozatok kiűzése s a jövő tavaszi gyűlés helyének megállapítása. S. Kiliti, 1908. szeptember 20. *Telek István* egys. elnök.

Meghívó. A szombathelyi-egyházmezei róm. kath. tanítóegyesület *Jánosházi köre* őszi gyűlését október 15-én tartja Jánosházán, melyre a kör tagjait és a tanúgy barátait tisztelettel meghívom. Vásárosmikén. 1908. szeptember 24-én *Szabó Imre*, körelnök.

Meghívó. Az écség-hatvani egyesített tanítói kör (okt. 15-én csütörtök) d. e. 9 1/2 órakor tartja évi nagygyűlését Szerákon, melyre a kör t. tagjai s a tanúgy barátai érdeklődők tisztelettel meghívotnak. Gyűlés tárgysorozata plébániánkint közölve. Heréd, 1908. szept. 28. *Gencor József* egy. elnök *Gáspár József* egy. jegyző.

IRODALOM.

A Szent-István-Társulatnak az 1908-9. iskolákre érvényes hivatalos tankönyvjegyzéke kívánatra ingyen és bérmentve haladéktalanul megküldetik. Tartalmazza az elemi és felsőbb nép- és polgári iskolák, tanítóképzők és egyéb oktatási intézetek használatára egyházhatalóság és miniszterileg is engedélyezett tankönyveket és tanszereket.

A Tanítók Évkönyve és a sajtó. A hazai sajtó még mindig foglalkozik az évkönyvvel, bizonyosságul annak az immár megállapított ténynek, hogy nagy szükség volt reá s hogy kitűzött célját kitűnően betölti. Kevés lehet ama tanítók száma, akik még nem szereztek be a *Tanítók Évkönyvét*.

A kultuszminisztérium hivatalos sajtóorgánuma: a *Néptanítók Lapja* szept. 17-i számában rendkívül meleg hangon ír róla. A *Néptanítók Lapja* (Budapest szept. 19.) »nagyban aktuális, ügyesen és modernül megszerkesztett könyvnek nevezi, mely »sok gyakorlati tájékoztatást

ad olyan kérdésekről, amelyekben bizony itt-ott még mindig elég nagy a járatlanság. Már ennél az oknál fogva is hasznos kis mű, nem tekintve egyéb érdemeit s így megszerkesztésére szükség volt.» A *Néptanítók Közlöny* (Nagyvárad, szept. 15.) «a maga nemében pártatlan kis könyvnek nevezi, amelyet tanítók, tanítónők, lelkeszek, nevelők és szülők egyformán haszonnal forgathatnak». A *Hecse megyei Tanúgy*-ben a következőket olvassuk: Ez a munka a magyar tanítóegyesület egyik tekintélyes részének, a kath. tanítóegyesület számára íródott: tartalma azonban olyan széleskörű tájékozottsággal és a nevelés-tanítás ügyének olyan ismeretével van megszerkesztve, összeválogatva, hogy haszonnal lapozgathat abban nemcsak a magyar tanítóegyesület minden tagja, hanem bárki is, aki a kulturviszonyok iránt valamelyest érdeklődik. A mű ára 1 korona. Akik tankönyveiket a Szent-István-Társulattól szerzik be vagy igazolják, hogy iskolájukban a Szent-István-Társulat kiadványait használják, egy tiszteletpéldányt ingyen kapnak. (6.)

Az új katekizmusok. A Szent-István-Társulat kiadásában a múlt püspöki kar által elrendelt új katekizmusok közül eddig következők jelentek meg: *Római katolikus elemi katekizmus* a biblia elemeivel. Az elemi népiskolák második osztály részére az első osztály anyagával. Fekete képekkel. Kötve 40 fillér. Színes képekkel 52 fillér. *Római katolikus kis katekizmus*. Kötve 6 fillér. *Római katolikus nagyobb katekizmus*. Kötve 64 fillér. *Römisch-katholischer Elementarkatechismus* mit den Grundzügen der Bibel für die zweite Klasse der Elementarschulen, mit dem Lehrstoffe der ersten Klasse. Kötve 40 fillér. *Kleiner römisch-katholischer Katechismus*. Kötve 56 fillér. *Römisch-katholischer Katechismus pro catechizandis* s kratkym vyťahom bible pre druhú triedu ludových škól s učebnym dieľom prvej triedy. (Tót elemi kate.) Kötve 40 fillér. *Römisch-katholischer Malý Katechismus*. (Tót kis kate.) Kötve 56 fillér. *Römisch-katholischer Malý Katechismus* (Horvát elemi kate.) Kötve 40 fillér. *Römisch-katholischer Malý Katechismus* (Horvát kis kate.) Kötve 56 fillér. *Römisch-katholischer Osnovni Katechismus* sa biblijskim osnovama za drugi razred osnovnih pučkih škola, sa gradivom prvoga razreda. (Bunyevác elemi kate.) Kötve 40 fillér. *Katolicko-osnovni Katechismus* s glavniimi zgodbami biblije za solare I—II. razreda. (Szlóven elemi kate.) Kötve 40 fillér. *Römisch-katholischer Osnovni Katechismus* s prvimi naukami iz svetoga za drugi razred na selskih školah skupa z naukom za prvi razred. (Györegyházmezei horvát elemi kate.) Kötve 40 fillér. Ezen új katekizmusok mind gazdagon illusztrálva, tartós kötésben kerültek forgalomba: áruk mindenek dacára a legolcsóbbra szabott, hogy a szegényebb viszonyok között levők is könnyen szerezhessek meg. Ez áll különösen az elemi katekizmusokra, melyek az I. és II. osztályban a bibliát is pótolják.

Olvasókönyvek osztatlan iskolák számára. *Ember Károly*, *Katolikus falusi iskolások Olvasó- és Tankönyve* osztatlan népiskolák III—VI. osztályai használatára. Az új tanterv alapján szerkesztve. Tartalma: 1. Olvasmányok III—IV. osztály részére. 2. Földrajz. 3. Természettudomány. 4. Természettan. 5. Gazdaságtan. 6. Történelem. 7. Alkotmánytan. 8. Egészségtan. 9. Magyar nyelv és fogalmazás. 10. Olvasmányok V—VI. osztály számára. Kötve 88 fillér. A kath. osztatlan népiskolákban a nevelés és oktatás igen bevált eszköze ez az olvasó- és tankönyv. Azokat a nehézségeket, amelyekkel az osztatlan iskola tanítója küzd, sok tekintetben megkönnyíti ez a könyv, melynek szívmesésítő és ismeretterjesztő olvasmányai felelelik a tanterv teljes anyagát anélkül, hogy a könyvnek száraz tankönyv jellege volna és ezzel fölöslegessé teszi azt, hogy az osztatlan iskola az egyes tárgyakhoz külön-külön tankönyveket is használjon. A növények a III. osztálytól a VI.-ig ugyanazt a könyvet használják, de minden évben új anyagot ölel föl abból a tanítás. A könyv pedagógiai helyes érzékkel, jó és egyszerű magyarsággal dolgozza föl az anyagot, szem előtt tartva az új tanterv kívánalmait. *Lehr- und Lese-*

buch für den III—VI. Jahrgang der ungeteilte katholischen Volksschulen. Auf Grund des neuen Lehrplanes verfasst. In deutscher Bearbeitung von Karl Székely. Kötve. 140 fillér. *Mócsy Antal, Petrovác József és Schultz Imre. Első Olvasó- és tankönyv az osztatlan kath. népiskolák harmadik és negyedik évfolyama számára. Egyik év. Kötve 60 fillér. Ugyanaz. Másik év. Kötve 60 fillér. Második Olvasó- és tankönyv az osztatlan kath. népiskolák ötödik és hatodik évf. számára. Egyik év. 9. kiadás, kötve 80 fillér. Ugyanaz. Másik év. Kötve 80 fillér. Erstes Lese-, Real- u. Sprachbuch für den dritten und vierten Jahrgang der ungeteilten katholischen Volksschulen Ungarns. In deutscher Bearbeitung von E. Schultz. Erstes Jahr. Kötve 60 fillér. Ugyanaz. Zweites Jahr. Kötve 60 fillér. Zweites Lese-, Real- und Sprachbuch für den fünften u. sechsten Jahrgang der ungeteilten katholischen Volksschulen Ungarns. In deutscher Bearbeitung v. E. Schultz. Erstes Jahr. Kötve 80 fillér. Ugyanaz. Zweites Jahr. Kötve 80 fillér. *Dreißiger Ferenc.* Utmutató a Mócsy-Petrovác-Schultz-féle Első és Második Olvasó- és Tankönyv módszeres felhasználásához. Fűzve. 2 korona. Ezen könyv segítségével az előbb nevezett könyveket, biztos alapra helyezkedve, könnyen, a pedagógia mai legszigorubb kívánalmainak megfelelően dolgozhatja föl a tanító. A könyv pályakoszorúzott versenymű. Három részből áll. Az első rész az olvasó és tankönyvek szerkesztését ismerteti, e mellett részletes és világos útmutatást ad arra, miként kell az olvasmányokat eredményesen feldolgozni úgy, hogy a szakkönyvecskéik teljesen nélkülözhetők legyenek. A második rész az olvasókönyvek összes olvasmányait bő vázlatban dolgozza fel. A harmadik rész részletes mintaleckéket ad minden fajta olvasmány és a nyelvtan feldolgozására. E könyv szerzője előbb, mint néptanító, maga is használta e könyveket. Most pedig, mint képzőintézeti tanár, 12 esztendője ezen könyvek alapján vezető növendékei gyakorlati képzését. Tehát minden tekintetben gyakorlati munka. A könyv kevés kivétellel az új kiadáshoz is használható. Tanítóképzőinknek is ajánlható az olvasókönyvekkel együtt, az osztatlan iskolák problémáinak a növendékekkel való könnyű megismertetése végett. Nem lenne szabad kath. képző növendékét e könyvek birtoka nélkül életbe bocsátani.*

A pártolótág-illetmények szétküldése már folyamatban van s nemsokára mindenkinek kezében lesznek a folyó évi 2 korona tagdíj fejében adott könyvecskéik, melyek külső és belső értékben még az előző évek méltán dicséret tagjutalékait is felülmúlják. A négy könyvből álló tagilletmény mindenütt kedves meglepetést és meglegedést okoz. Így bizonyosra vehető, hogy a pártoló tagok létszáma a tavalyi tízezerrel ezerről jóval magasabbra fog emelkedni.

Értesítés. Az Ember-Margitai-Mihalieska-féle *A magyar beszéd és nyelvtanoktatás olvasó- és tankönyve* a nem magyar tanítási nyelvű iskolák számára című tankönyv, melyet a nagym. püspöki kar megbízásából a kath. tanügyi tanács jóváhagyott, legújabbban a minisztérium engedélyezését is elnyerte. A tömegesen beérkezett megrendeléseket és mutatóváltvány-kéréseket a Szent-István-Társulat könyvkiadóhivatalának módjában lesz már a közel napokban elintézni. Mint értesülünk, a nem magyar tanítási nyelvű népiskolák új tanterve egy-két nap múlva nyilvánosságra kerül és életbelép. Így tehát semmi akadályja sincs annak, hogy a tanítóság haladéktalanul használatba vegye a fenti könyvet, melyet a szakbírálat kitünően nyilvánított.

Zászlónk. Mint a szomjas ember epedő óhajtozása tiszta víz után, úgy hangzott el a minap a Kath. Nagygyűlésen a szózat: *Tiszta szépirodalom nekünk.* Bemutatták a szónokok a szennyes szépirodalom eddigi pusztításait és a hallgatóság „pfuj, piuj”, közbekialtással jelezte, hogy torjig van már a pornográfia, magyarul: irodalmi malackodás üzelmivel. Hát ez helyes. De rögtön előáll a nagy kérdés: Hogyan küzdjünk az irodalmi malackodás ellen? Gondolható-e eredményes küzdelem, ha a rossz olvasmány ellen csak menyörgünk, de jóról nem gondoskodunk? És gondolható-e a tisztességes

szépirodalom fölvirágzása fölvirágoztató közönség nélkül? Ugy-e, nem. Hát ha nem, akkor tessék a tisztességes sajtó termékei mellé előfizetőnek, terjesztőnek, kapacitálónak beállni. Erre kérjük föl az irodalmi tisztesség minden barátját különösen most, amidőn a *Zászlónk* VII-ik évfolyamának első száma fekszik előttünk. Tessék megrendelni, tessék ajánlani a tiszta szépirodalom ezen kedves-bajos termékét. A pornografiának egyhamar nem akad ennél hatalmasabb ellenszere, különösen a fogékony ifjúság lelkében. Nem beszélünk róla sokat, hisz ismerik széles e házbán, te azt bátran hangsúlyozzuk, hogy aki e lapra azt a páratlanul csekély egész évi két koronányi előfizetést beküldte — még soha nem bánta meg. Tessék megpróbálni — apák, anyák, nevelők, ifjúságbárátok! *Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VII., Damjanich-u. 50. Telefonszám 2—46.*

VEGYESEK.

Tanszereket és teljes iskolai berendezéseket jutányosan és előnyös fizetési feltételek mellett szállit s költségvetésekkel készséggel szolgál a Szent-István-Társulat könyvkiadóhivatala és könyvkereskedése r. t. Budapesten.

Egy tanítóegyesület 25 éves jubileuma. A magyaróvárvidéki róm. kath. tanítóegylet f. évi okt. 1-én diszgyűlés keretében ünnepelte meg 25 éves fennállásának jubileumát Magyaróváron. Az ünnepi közgyűlésen dr. Balits Lajos apát-kanonok, győri főtanfelügyelő is megjelent s azt ő nyitotta meg. Az egyesület meghívta az ünnepélyre lapunk szerkesztőjét, *Ember* Károly lovagot, az orsz. bizottság és a Kath. Tanügyi Tanács világi elnökét is, aki a következő sürgönnyel mentette ki elmaradását: „*Gruber* Károly úrnak, a kath. tanítóegyesület t. elnökének Magyaróvár. Egyedül betegsége miatt tartott vissza attól, hogy mint országos bizottságunk v. elnöke, a «Népnevelő» szerkesztője jubilaris gyűlésükön részt vegyen. Tolmácsolja a diszgyűlésen a Magyar Katolikus Tanítók Országos Bizottságának szeretetteljes üdvözlését. Hitből és honszeretetből táplálkozó erő, kitartás vezesse önöket továbbra is áldásos működésükben. *Ember* Károly lovag, világi elnök.»

Palotay László halála. A nagyváradi egyházmegye hosszú éveken át volt főtanfelügyelő, *Palotay* László prelátus-kanonok, akit kath. országos tanítógyűlésein oly gyakran láttuk és aki oly sok szeretettel és őszinteséggel vegyült a kath. tanítók, az ő munkatársai, közé szeptember hó 26-án meghalt. Fiatalkorában karddal szolgálta a hazát Bem seregében, a béke idején a magyar kultúrának volt napszámosa, a váradi híveknek negyedszázadon át buzgó lelkipásztorja, később pedig mint javadalmas főpap minden jótékony és kulturális intézmények ritka bőkezű és áldozatkész támogatója. Palotay dus javadalma mellett igazán a szó szoros értelmében önmagától vonta meg azt, amit a közjó oltárán áldozott. Egy valamire való hivatalnoknak elegánsabb a berendezése, mint az övé volt. — A szenttornyai templomot sajátjából építtette; a *tótkomlói iskolára többet adott 30 ezer koronánál*; a nagyváradi Szent László menedékház kápolnáját is ő létesítette; a berettyóújfalusi templom és iskola telkét is ő vásárolta s ezenkívül mintegy 50 ezer koronát áldozott rá. Buesatelepen is építtetett templomot. Százczerekre rug azonkívül oly adományainak összege, melyekről a nyilvánosság nem vehetett tudomást. Az elhunyt, mint megirtuk, 1830 június 13-án született Máramarosszigeten, hol középiskoláit is végezte. Eseményekben gazdag, szép élete alkonyán 1892-ben nevezték ki kanonoknak; 1901-ben pedig pápai prelátsúi címet nyert. Nagypréposttá 1907-ben lett. Az ő. v. f. n.

Vizsgálatok a Pedagógiumban. Az áll. polg. isk. tanítóképző-intézetben a vallás- és közoktatásügyi mi-

nyezetum engedélyével a képesítővizsgálatok október hó 5. és 6. napján lesznek. Akiknek ezen vizsgálatokra jogosultságuk van, a kellő időben jelentkezzenek. Az igazgatóság.

Mária-Kongregáció. Most jelent meg e csinos kiállítású folyóirat II. évfolyamának első száma. Dús Jakab S. J. ügyes szerkesztésében. A folyóirat megjelenik az iskolákban ötször, előfizetési ára 2 kor., testületileg rendelve legalább 20 pl. ára 1 kor. E minden kongregációnak és kongreganistának nélkülözhetetlen füzeteket a legmelegebben ajánljuk. Az első kép Hornig Károly veszprémi püspöknek jól sikerült fényképe. A bő tartalommal kiemeljük a következőket: Magyarország Nagyszonya ünnepén. Biró Ferenc, Kongreganistánk Rómában és X. Pius pápánál. Vargha Damján, Pintér Ödön dr. emléke. Dr. Travnik Jenő. Mint fest a múlt és mit ígér a jövő? Horl Gyula. Szuzanyához. Tomcsanyi Lajos. A szép kiállítású képes folyóirat megrendelhető Budapest, VIII., Mária-u. 25. sz.

Szerkesztői üzenetek.

O. F. A tanító kettő hittani ismétlő órát köteles osztályában tartani. Ezt a fennálló rendtartási szabályzat írja elő. — L. F. Az osztályokat az iskolaszék jelölté ki. — N. S. Levélben feleltünk. — M. L. Utána néztünk. — Sch. A. Az említett közleményt Lehotzky József tanító írta: Rudobánya, Borsód m. — K. Gy. F. A kérdést tanulmányozni fogjuk, azután válaszolunk. — Veritás. Felhasználjuk, csak terünk legyen. — Sch. B. Beérkezett. Esetleg mind a kettőt is felhasználjuk. — Z. A. Beérkezett. — St. Gy. A jövő számban válaszolunk, addig tanulmányozzuk a kérdést. — L. S. A fizetésrendezés határideje 1910. szept. A korpótléket azonban minden balasztás nélkül meg kell, hogy kapja a kellő időben. — O. F. Levélben feleltünk. — H. B. A kath. népiskolák csakis a hivatalos jegyzékben foglalt tankönyveket használhatják; a pusztán állami engedélyezés még nem elegendő ahhoz, hogy a tankönyv a kath. nem magyar tanulóknak iskolában használtassék. A fegyelmi szabályzat még nem jelent ugyan meg, de a nm. püspöki kar már megerősítette. — S. P. Ha az iskolaszék a felcserélő rendszer mellett dönt és az egyházi főhatóság ezt a határozatot megerősítette, akkor a határozat érvénybe lép. Az iskolaszék döntésével szemben indokolt szakvéleményt — mint külön véleményt — a határozattal együtt szintén feltérjeszti az iskolaszék elnöke. — S. A párbér mint kántortanítói járandóság ugy az 1893. évi mint az 1907. évi fizetési törvény értelmében is a tanítói fizetésnek elválaszthatatlan része. Ebből kifolyólag a párbért kapja a kántortanító mindazon teendőikért, amelyeket mint kántor és tanító teljesít. Az a körülmény, hogy a díjlevélben külön van feltüntetve a kántori és tanítói járandóság, az nem jelenti a jeleu alkalmaztatásában azt, hogy ezt ezért, amazt meg azért a teendőért élvezzi. Ha azután pusztán kántori állásról van szó, akkor a párbér azt jelenti, hogy az illető köteles a kántori teendőket ellátni a meghatározott stólaris díjazás mellett. A párbér és stólaszedés viszonyait a canonica visitatio határozza meg. — V. H. Személyesen járunk el ügyében a belfüggetlenszteriumban. — P. T. Az évközi szüneteket az új Rendtartási szabályzat rendezi. Ez időszert az állam által kiadott ilyen nemű utasítás érvényes, ha azt az illetékes egyházi főhatóság az egyházmegyei körlevélben való közlés által szintén elfogadta. Ellenkező esetben a régi gyakorlat a szabály. — Sz. F. 1. A tantestület képviselőt választ. Az illető rendes tagja az iskolaszéknek. 2. Jegyzőül a testület bármely tagja megválasztható. 3. A főtanító akkor tagja az iskolaszéknek, ha őt a tantestület kiküldi, avagy a kinevezési okmányban a főhatóság ezzel a joggal fölrühazza. 4. A testület bármely tagja megválasztható a nép által iskolaszéki tagnak. 5. A tankönyveket a tantestület előterjesztésére az iskolaszék állapítja meg és e határozatot az egyházi főhatóság felügyelőség megerősíti. Csak a Szent-Isván-Társulat által kiadott hivatalos könyvjegyzékbe fölveti, tehát az

Országos Kath. Tanügyi Tanács tankönyvjegyzékű bizottsága által engedélyezett tankönyvek használhatók. A nem magyar tanítási nyelvű kath. iskolában sem használható az oly tankönyv, amely a kath. iskolák hivatalos tankönyvjegyzékébe fölveve nincs, azaz nincs engedélyezve. 6. A főtanítót az egyházmegye főpásztora nevezi ki. — Többeknek. Az Országos Kath. tanítói segélyalap központi bizottságának az ösztöndíjak és segélyek kiosztására vonatkozó, határozatát lapunk hiteles forrásból hozta. — V. Gy. A szorgalmi idő kezdetét és végét az iskolaszék állapítja meg. Rendesen a plébános-igazgató a tanítóttestület meghallgatása után javaslatot terjeszt e tárgyban az iskolaszék elé.

Felelős szerkesztő: Ember Károly.

Kérem! Zavarok és késedelmek elkerülése végett minden hirdetésre vonatkozó levelet a kiadóhivatal címére — nem szerkesztőség — kérünk küldeni.

PÁLYÁZATOK.

Esztergomi érseki megye.

Podhrad (Nyitra m.) Závadai plébániához tartozó fiókközseg. Tanítói javadalmazása: tandíj címén fejenként 6 kor. körülbelül 192 kor. ismétlő iskolától a 2 kor. körülbelül 32 kor., 5 hold szántóföld bérlete 40 kor., 1/2 hold rét bérlete 2 kor., 4 öl fa értéke 20 kor., államsegély egyelőre 314 kor. kiegészítése következik. Kérvények a závadai iskolaszékhez posta Prassicz okt. 15-ig. A hely előzetes megtekintése kívánatos. 488 1—1

Pozsony-Ligetfalu-i róm. kath. népiskola osztály tanítói állásra pályázat-hirdetetik. Fizetés a törvény szabta minimum készpénzben, lakás egy szoba. Kérvények iskolaszéknek címezve október 11-ig küldendők *Zanit don, pozsonyi plébánoshoz.* 485 1—1

A mohorai (Nógrád m.) kántortanítói állásra okt. 15-ig pályázat hirdetetik, mely napon délelőtt 11 órakor orgonálás és énekpróba után megéjtetik a választás. Jövedelme: 1000 korona, mely áll hat hold kántortanítói és egy negyed telek földből a községiől, párbér, tandíj, államsegély, stólaból: két szoba, konyha, kamra, istálló, öl stb. Kérvények a mohorai plébániahivatalnak küldendők. 495 1—1

A nagysuri (Pozsony m.) róm. kath. államilag segélyezett népiskolánál egy tanítói állásra pályázat hirdetetik október 18. napjára. Köteles az I. osztályt vezetni és az ismétlő iskolában kartarsaival fölváltva tanítani. Fizetése 180 kor. és egy öl tűzifa és butorozott csinos szoba 1000 koronára való fizetékiegészítés kérvényezve. A folyamodványok az iskolaszékre címezve ahírothoz küldendők. Nagysúr. *Sohajda Ignác pléb.* 493 1—1

Szekelyfalvi róm. kath. osztálytanítói állásra okt. 18-ig pályázat hirdetetik. Fizetése: 1907. évi XXVII. t.-e. értelmében 1000 kor. községiől és egy butorozott szoba. Teendője: a reábizott osztályokat önállóan tanítani, ismétlőiskolát tartani, a kántoriakban segédkezni, az iskolásokat szentmisére vezetni és ott rájuk felügyelni. Csakis férfitanítók pályázhatnak. Tannyelv magyar-tót. Az állás azonnal elfoglalandó. Kérvények morvaszentjánosi plébániahivatal címére küldendők. 498 1—1

Bozók róm. kath. iskolaszéke pályázatot hirdet osztálytanítói állásra. Javadalma: államségielyből 800 kor., iskolafentartóktól 200 korona és megfelelő lakás természetben, kert vagy esetleg 20 korona váltáság. Kötelessége: a reábizott osztályok vezetése, ismétlősöket tanévenként fölváltva díj nélkül oktanni, kántorságban segíteni, szükség esetén helyettesíteni. Tót nyelv bírása

megkivántatik. Az állás október 15-én elfoglalandó. A kérvények október 12-ig beküldendők. Bozók (Hont megye). *Iskolaszék.* 497 1—1

A kemencei róm. kath. kántortanítói állásra pályázat hirdették. Javadalmazása négy hold 1080 □-ól szántóföld munkaváltás 64 kor. A közös legelőben legeltetési jog 112 koronában értékelve, 50 ürméter fa, minden gazdától 1/2 pozsonyi mérő buza körülbelül 10-26 hektoliter, 1/2 pozsonyi mérő rozs 36-26 hektoliter körül, minden szőlősgazdától 6 itec must, úgy 10-02 hektoliter körül, természetben vagy 150 kor., egy szeker szénáért 24 kor., colledaváltás 17 kor., 52 fillér, ostyasütés 24 kor., stóla 150 kor. körül. A mindennapi tankötelesektől 160 kor., ismétlőiskola után 40 korona. Lakás három padlózott szoba, konyha, kamra, istálló, szin, pince, kerteské. Ezen javadalmazásért megkivántatik, Kemencén és Perőcsény filiálisban a kántori teendők teljesítése egyházi énektanítás és a Gregorián chorális énekben való jártasság a két osztály egyikének vezetése, ismétlő tankötelesek oktatása. Pályázati kérvények október 28-ig a plébániahivatalra címezve küldendők. Választás és kántorpróba október 29-én d. e. 10 órakor. Utazás nem díjazatik. Az állás november 1-én elfoglalandó. *Steinhübl Ambrus* h. alesperes pléb. 496 1—1

Vigvári (Nyitra m.) róm. kath. iskolánál osztálytanítói állásra október 11-ig pályázat hirdették. Fizetése: 830 kor. rendezve, a kiegészítés kérelmezve lesz. Egy szobás lakás. Töt nyelv ismerete kívánatos. *Iskolaszéki elnökség.* 500 1—1

Győri püspöki megye.

A ligvádi róm. kath. iskolánál újonnan szervezett osztálytanítói állásra pályázatot hirdetünk. Alapfizetés 1000 kor., kertmegváltás 20 kor. Egyelőre egy szobás lakás. Férfitanítók és horváth nyelv ismerete előnyben részesülnek. Az állás okt. 15-én elfoglalandó. A pályázati kérvények okt. hó 19-ig a ligvádi róm. kath. iskolaszék Elnökségéhez Ligváná, u. p. Szabadbáránd, (Sopron megye) címzendők. 486 1—1

A kisbéri (Komárom m.) róm. kath. iskolánál egy tanítói állásra pályázat hirdették. Jövedelme egy évre 350 kor. havonkénti részletekben fizetve és 10 korona kertilletmény az iskola pénztárából. A főtanítónál külön szoba, ételmezés, mosás, fűtés és világítás. Kötelessége a reábizott osztályt vezetni, az ismételőket tanítani és minden kántori teendőben a főtanító rendelkezésére állni. Államsegély kérvényezése 1000 kor. készpénz kiegészítésre folyamatban van. A megválasztott tanító egyelőre ideiglenes minőségben alkalmaztatik. Az állás az államsegély rendezése után fog véglegesen betölteni. Pályázati határidő október 11. Az állás azonnal elfoglalandó. *Hérics Márton*, iskz. elnök. 490 1—1

Kassai egyházmegye.

Sáros megyei szinyeújfalusi róm. kath. kántortanítói állásra pályázat hirdettek okt. 15-ére. 1000 kor. államsegélyes kiegészítés iránt a folyamodvány beadva: kántorságáért külön 140 korona. 499 1—1

Nagyvárad latin szert. egyházmegye.

A gerendási újonnan szervezett róm. kath. elemi népiskolához egy kántortanítói állásra pályázat hirdettek. Javadalma a nagyvárad latin sz. egyházmegyei főpénztárból 250 kor., államsegély 850 kor., továbbá természetbeni lakás és kert, ideiglenesen a majd lelkészlakásul is szolgálandó épületben és telken. Kötelessége a mindennapi és ismétlő iskola vezetése és a kántori teendők végzése. Pályázati határidő október 17. A megválasztott kántortanító tartozik állását azonnal elfoglalni. Az iskolaszékre címzett kérvények Békéscsábára főt. *Nemeskegy Andor* szentszéki ülnök, plébános úrhoz küldendők. 491 1—2

A nagyvárad székesegyháznál üresedésbe jött egyik tenoristai állásra ezennel pályázatot hirdetünk. A pályázótól megkivánjuk, hogy esengő tenor hanggal rendelkezék, lapról biztosan énekeljen s a gregorián korális éneklésében jártas legyen. Kötelessége lesz naponkint

úgy a votivális, mint a konventuális miséken, valamint a mindennapi vesperásokon énekelni. Fizetése 1600 kor. és votivális misék után mintegy 120—130 korona. A keresztlevéllel, képességét igazoló s egyéb bizonyítványokkal felszerelt kérvények káptalanunkhoz f. évi október 11-ig nyújtandók be. A próbaéneklés október 13-án d. e. 3-10 órakor a székesegyházban tartatik meg. *A nagyvárad latin sz. káptalan.* 456 2—2

Nyitrai püspöki megye.

Drétomai róm. kath. népiskolánál osztálytanítói állásra pályázat hirdették. Jövedelme 1000 kor. szép lakás. Választás okt. 11-én délután. Személyes megjelenés kívánatos. Kérvények küldendők: Drétoma Trencesén mellett. Vasuti állomás Vágegyháza Alsóváros 8 perc. *Hátrik János* pléb. 487 1—1

Pécsi egyházmegye.

Pályázat a tolnamegyei **kisdorogi** róm. kath. népiskola harmadik osztálytanítói állására. Határidő október 15. Jövedelme évi 1000 korona, ezidőszertint államsegély útján 900 kor., a községtől 100 kor., továbbá egy butorozott szoba, konyha és élelőkamra. Kötelessége egy tanterem vezetése, az ismétlő iskolások egyik részének oktatása és a kántori teendőkben szükség esetén való segédkezés. Tannyelv magyar, értelmező nyelv német. A felszerelt kérvények az iskolaszéknek Kisdorog, (Tolna m.) küldendők. *Pévald Vilmos* plébános. 502 1—1

Rozsnyói püspöki megye.

A hárskúti róm. kath. kántortanítói állásra október 12-ig pályázatot hirdetek. Javadalom 1200 kor., ebből 264 kor. államsegély. Zenében jártasak előnyben részesülnek, énekkar vezetésért, szövetkezeti könyvelésért lehet mellékkeresetre szert tenni. Október 12-én 9 órakor ének- és orgonapróba lesz. Hárskút p. Dornó (Gömör m.) *Iskolaszéki elnök.* 492 1—1

Székesfehérvári egyházmegye.

A szigetszentmártoni róm. kath. kántortanítói állásra lemondás folytán okt. 15-iki határnappal újabb pályázat hirdették a «Népnevelő» 1908. évi 37-iki szám 299. lapon meghatározott jövedelemmel. 483 1—1

Szombathelyi egyházmegye.

A horvátfalusi róm. kath. tanítói állásra pályázat hirdették. Javadalom: 2 szoba, pince, kamara, konyha: hitközségtől 622 kor., államsegély 378 kor. kert helyett 20 kor. Nyelv magyar-német. Ismétlősöket tartozik tanítani. Az állás azonnal elfoglalandó. Csak férfi pályázat. Utazási költség nem adatik. Kérvény küldendő plébánia hivatalnak Badafalva, posta: Nagyfalu (Vas megye). 503 1—1

Rabahidvégen (Vas m.) a kántortanítói állásra pályázat hirdették. Javadalma a lakáson és korpótlékon kívül részint természetben, részint készpénzben 2021 kor. t tesz ki. Kötelessége mindazt teljesíteni, amit a kántortanító Hidvégen eddig is teljesíteni szokott. Kellően felszerelt kérvények az iskolaszékhez küldendők október 8-áig amely napon d. u. 2 órakor a választást is megtartjuk. Ha a kántortanítói állás betöltésével az osztálytanítói állás megüresednék ezen esetre a főtjelzett napra az osztálytanítói állásra is pályázatot hirdet s a kérvényekben az erre való igények megjelölését kéri: *az iskolaszék.* 494 1—1

Váci egyházmegye.

A berceli (Nógrád m.) kántortanítói állás tiszta jövedelme: természetbeni lakás, föld, párbér, fa, stóla készpénzfizetésekben díjlevél szerint kitesz 1475 kor. 98 fillért, kötelességei: Bercelen, Vanyarcon és Gután plébános utasítása szerint az előforduló kántori teendők végzése és az első számú tanteremben, püspöki tanterv szerint a mindennapos iskolások vallásérkölesés hazafias nevelése és tanítása, tankötelesektől beszédett 30 filléres tandíjnak az iskola pénztárába beszolgál-

tatása, ostyak szolgáltatása, és párbérfizetők evenkénti összeírása. Pályázók folyamodványukat előzetesen *Jakobovits Sándor* iskolaszéki elnökhöz benyújtják és *okt. 15-én* személyesen jelentkezzenek a próbán. Az állás azonnal elfoglalható. 500 1—1

Ujszászi róm. kath. iskolánál újonnan szervezett tanítónői állásra október 10-ig pályázat hirdetik. Készpénzfizetése 1000 korona. Julius haváig egy bútorozott szoba azután pedig az 1907. évi t.-c. szerint lakás. Iskolaszék. 484 1—1

Kisnémedi (Pest vm.) községben megüresedett kántortanítói állásra pályázatot hirdetnek. Fizetése: lakás illetve lakbér: kis kert és 159 □ öl kenderföld 8 ¹²⁰⁰/₁₀₀₀ hold szántó és 2 ¹²⁰⁰/₁₀₀₀ hold rét. Párber circa 170 pár után. Párónként egy véka rozs: 60 fillér. Földmunkaváltáság címén 120 kor. Faváltáság címén 80 kor: 60 kor. Jópótatás. Vallás alapból 8 kor. 22 fillér. Ismétlősök tanításáért 60 kor. Stóla címén mintegy 30 korona. *(A megvilágított köteles a rendes illeteket betartani).* Eselleges ostyasütésért 6 kor. Kötelessége a kántori leendő végzése, az I—VI. osztályok s az ismétlősök tanítása. Mindenféle adókat a megválasztott fizet. A pályázni szándékozokat felkérem, hogy nálam személyesen jelenjenek meg a körülmények tudomásul vétele végett. Probaéneklés Püspösilágyon *okt. 12-én* d. e. 9 órákor. A rendesen főszerelt kérvények elfogadásának határideje *október 10-én* déli 12 óra. Püspök-szilágy. *Bacsó István*, pléb. 489 1—1

Veszprémi egyházmegye.

A devecseri (Veszprém m.) róm. kath. iskolánál osztálytanítói állásra pályázat hirdetik. Jövedelme: ezer korona, egy szoba a szükséges bútorzattal, fűtés és tisztogatás. Kötelessége egy osztályt önállóan vezetni, ismétlősöket tanítani és a kántorság minden ágában a kántortanítónak segédkezni, illetve öt helyettesíteni, amiért külön 1000 korona díjban részesül. Csakis női tanítónők pályázhatnak. Személyes jelentkezés előnyös. Az okmányokkal ellátott kérvények *október 9-ig* az iskolaszék elnökségéhez küldendők. 481 1—1

Miniszterileg kötelezőnek nyilvánított, az Országos Katolikus Tanács jegyzékébe fölvetett

Váltószám-tan eszközeim.

úgy most megjelent Váltószám-tanom (4-50 kor.) hitelbe vagy részletfizetésre is kaphatók.

Eben Mihály plébános, Nagykovács.

ELFOGYÓFÉLBE

van az oly nagy keresletnek örvendő b. e. **Csima István** kántor által összeállított, az egész országban ismeretes 253 válogatott szép orgonakíséretű gyász-mise-ének-tár. Míg az új kiadás megjelent, az eredeti 8 korona ár helyett **5 koronáért** kapható a szerző özvegyénél Kiskunfélegyházán. Az új kiadás ára ismét 8 kor. lesz. 446 3—4

Orgona-harmoniumokat
mindkét rendszer szerint legolcsóbban szállít

PAJKR REZSŐ ÉS TSA
Budapest. X., Delej-utca 11/B (Tisztviselőtelep.)

Pedális harmoniumok mindkét rendszer szerint és minden nagyságban pontos orgona-méretekkel templomok, szemináriumok részére és mint gyakorló orgonák. Bérmentes szállítás az utolsó vasúti állomáig. Tanulóknak s lelkészeknek különös százelekedmény. Árjegyzék ingyen és bérmentve. Részletfizetés engedélyezve. 796

Özvegy tanítónét

egyszerűbb, szerényebb társadalmi állásból és kit anyagi körülményei ráutalnak, házvezetőnői (gazdasszonyok) alkalmaznák gyermekeinknél gyakran távollevő feleségem helyettesítésére. Családtagok, rokonunknak tekintendők. Középkorú vagy korosabb, de egészséges oly reflektáns, ki jól és takarékosan főzni tud és beosztás mellett kis családú háztartásunk könnyebb teendőinek (takarítás, mosás, baromifenyésztés) külön eseléd nélküli végzésére inkább jó bánásmódot, mintsem nagytízetséért vállalkozik. Jelentkezék ezen címen: 482 1—1

Békefi Elek közsegi igazgatótanító Zalakoppányban.

Kartársaimat, kiknek községében vagy ismeretségében ily nők vannak, felkérem tudakozódásomnak velük leendő közlésére.

Elismert elsőrangú

HARMONIUMOK

házi, iskolai és templomi célokra

a legelőnyösebben szereshetők be

HÖRL NÁNDOR-nál
POZSONY,
Ventur-utca 24.

A világ legversenyképesebb cégének képviselője.

3. sz. árjegyzék ingyen.

Lelkészeknek, tanítóknak meggyezés folytán részletfizetésre szállítók, ha a vásárolt összegnek egy harmadát, de legalább egy negyedét a vásárláskor készpénzben (vagy utánvétellel) fizetik.

Valódi elsőrendű bel- és külföldi **PIANINÓ** 480 koronától feljebb, **ZONGORÁK** 560 koronától feljebb.

Csakis teljesen új zongorákat, közvetlenül a gyárból, a szokatlanul olcsó ár miatt, **csakis készpénzért** szállítók. — **Árjegyzék ingyen.** — **Használt hangszereket elvből nem árúsítók.**